

Verslag Fietstafel

Datum: 22 juni 2020
Tijd : 16.30 – 18.00 uur
Locatie: Digitale vergadering via Microsoft Teams
Genodigden: Bestuurders / directeuren van alle partners van de Tour de Force
Voorzitter: Henk Brink (namens Tourleiding, gedeputeerde provincie Drenthe)

*Aanwezig: Ronald de Jong, Jeanette van 't Zelfde (ANWB, als vervanger voor Marga de Jager), Han ten Broeke, Rogier Kuin (BOVAG), Jeroen Snijders Blok (S.A.F.E.), Pieter Litjens (CROW-Fietsberaad), Saskia Kluit (Fietzersbond), Bas Wolbers (Fipavo), Erik Lenselink (NOC*NSF), Marise Bezema, Kees Miedema (NS, als vervanger voor Roger van Bortel), Nico van Buren (Platform 31), Sacha Boedijn (RAI Vereniging), Paulus Jansen (Stichting Landelijk Fietsplatform), Peter van der Knaap (SWOV), Wim Salomons (VVN, als vervanger voor Evert-Jan Hulshof), Wouter van Minderhout, Bert Kassies (ProRail, als vervanger voor John Voppen), Jan-Bert Dijkstra (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en lid van de Tourleiding), Henk Brink (IPO, gedeputeerde Drenthe en voorzitter Tourleiding), Peter Meij (Vervoerregio's, MRDH en lid van de Tourleiding), Mario Jacobs (F10/VNG, wethouder Tilburg en lid van Tourleiding), Jeroen Olthof (IPO, gedeputeerde Noord-Holland), Jan-Albert de Leur (Provincie Noord-Holland), Koos Louwerse (F10), Arlette van Gilst (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), Danielle Heidema (provincie Drenthe), Willy Sweers (MRDH), Marjolein Scheepers (Gemeente Tilburg), Ronald de Haas, Lea Hümbs (programmamanagement Tour de Force)*

Verhinderd: Marga de Jager (ANWB), Daan Zandbelt (College van Rijksadviseurs), Lucas Harms (Dutch Cycling Embassy), Marjolein Demmers (Natuur en Milieu), Rikus Jager (NTFU), Roger van Bortel (NS), John Voppen (ProRail), Marien Westrate (Waterschap Scheldestromen, namens Unie van Waterschappen), Evert-Jan Hulshof (VVN), Sharon Dijksma (F10/Vervoerregio's, wethouder Amsterdam)

1. Welkomstwoord door de voorzitter

De heer Brink opent de vergadering en heet alle aanwezigen van harte welkom. De Staatssecretaris is niet aanwezig bij deze Brede Fietstafel, maar zal zeker bij de Smalle Fietstafel in het najaar aansluiten.

De heer Brink vraagt kort om aandacht voor het feit dat mevrouw Kluit na vele jaren de Fietzersbond verlaat en dankt haar voor haar inzet. Daarnaast geeft de heer Brink aan dat er vanaf juli een nieuwe programmamanager voor de Tour de Force aangesteld wordt.

2. Update vanuit de Tour de Force

In een presentatie geeft de heer de Haas een korte update.

Vorig jaar in de zomer is begonnen met het vaststellen van het Ambitiedocument. Daarin zijn samen met de partners mooie ambities geformuleerd, welke vervolgens zijn uitgewerkt in concrete acties in het Uitvoeringsprogramma 2020 – 2021.

Aan de hand van de drie rollen van de Tour de Force (Tour de Force als netwerk, facilitator en agendasetter) worden de aanwezigen meegenomen in de activiteiten die in de afgelopen periode onder de vlag van de Tour de Force opgezet zijn.

Naast diverse inhoudelijke activiteiten (zoals bijeenkomsten, webinars en opstart van diverse projecten) worden onder ander het vaststellen van het Uitvoeringsprogramma en het openstellen van de Tour de Force Innovatieprijs 2020 genoemd.

Verder is Koos Louwerse, naast zijn functie als netwerkmanager van de F10, benoemd als coördinator voor de agendasettende activiteiten van de Tour de Force.

- De heer van der Knaap (SWOV) geeft aan dat het opvalt dat veiligheid, oorspronkelijk 1 van de 8 doelen, nu niet meer terugkomt in de 5 hoofdthema's van de Tour de Force en hopelijk in alle 5 thema's verankerd is. Hij geeft aan dat iedereen zich ervan bewust moet zijn dat de doelstelling van 20% meer fietskilometers in combinatie met de doelstelling van juist 20% minder fietsslachtoffers zeer ambitieus is.

3. Uitvoeringsprogramma Tour de Force 2020 – 2021

Aan de hand van een presentatie geeft de heer de Haas een korte toelichting.

In de afgelopen maanden is hard gewerkt aan het Uitvoeringsprogramma 2020 – 2021. Het document is een uitwerking van het Ambitiedocument Schaalsprong 2^e Etappe uit 2019. Onder leiding van de ploegleiders zijn samen met de partners voor elk van de 5 thema's activiteiten gedefinieerd en uitgewerkt voor de komende twee jaar.

Het Uitvoeringsprogramma is geschreven in de periode van januari tot maart, en vastgesteld door de Tourleiding op 26 maart. Hierdoor is er in de planning en uitvoering van de activiteiten nog geen rekening gehouden met de veranderde omstandigheden en maatregelen rondom de COVID-19.

De belangrijkste partners per thema zijn door de ploegleiders betrokken in het formuleren en uitvoeren van de activiteiten. Verkeersveiligheid is daarnaast een belangrijke hoofddoelstelling van alle thema's. Monitoring van de acties gebeurt op frequente basis en wordt jaarlijks gecommuniceerd.

- De heer van Buren (Platform 31) geeft aan het belangrijk te vinden om de verbinding met wetenschappelijk en praktijkgericht onderzoek te maken. Hij geeft verder aan uit te zien naar het overleg met de Tour de Force, het ministerie en andere partijen hierover.
- De heer Jansen (Fietsplatform) geeft aan dat recreatief en utilitair fietsen hand in hand gaan, maar de recreatieve fietser minder genoemd wordt (dan de forens). Mensen die naar school of werk fietsen hechten, net als recreatieve fietsers, ook waarde aan een aangename, mooie route. Tegelijkertijd worden deze routes ook steeds drukker, zodat er spelregels verzonnen moeten worden over gebruik van deze routes.
- De heer van Buren (Platform 31) geeft aan dat de beleving van de openbare ruimte en groen ook een belangrijk punt voor de inrichting van de binnensteden en dus ook een ontwerpopgave is. Dit zijn thema's waar Platform 31 graag aan mee wil werken.
- De heer Lenselink (NOC*NSF) vindt het jammer dat er weinig verandering lijkt te zijn tussen de oorspronkelijke Schaalsprong Fiets en het Uitvoeringsprogramma nu wat betreft recreatief en sportief fietsen. Bij NOC*NSF is in de afgelopen jaren ook veel ervaring opgedaan met het (sociaal) veiliger maken van fietsroutes. De heer Lenselink geeft aan dat hier goede (gedrags-)afspraken voor gemaakt moeten worden.
De heer Brink geeft aan dit te bespreken in de Tourleiding. Daarnaast kan er ook een vervolgoverleg over recreatieve fietsers worden ingepland.
- De heer de Jong (ANWB) ondersteunt het pleidooi van de partijen voor recreatief fietsen. Daarnaast is hij bezorgd er dat de fiscale regeling voor leasefietsen lijkt te sneuvelen omdat er 'toch al veel wordt gefietst'. Nu is juist de ideale kans om meer mensen op de fiets te krijgen en te houden en zijn goede regeling gewenst.

- Mevrouw Boedijn (RAI Vereniging) spreekt haar zorgen uit over het feit dat er tot nu toe maar weinig gebruik wordt gemaakt van de leasefietsregeling. Op dit moment is er slechts 5% van de toch al verlaagde prognose van 75.000 fietsen is gerealiseerd. Als belangrijkste oorzaken voor de aanzienlijk mindere belangstelling voor de leasefietsen worden genoemd het uitbreken van de coronacrisis en de economische onzekerheid die dit voor bedrijven veroorzaakt. Daarnaast wordt ook het verlies van de 19 cent kilometervergoeding voor de dagen dat er niet met de leasefiets wordt gereisd én de ingewikkelde vereiste administratie om deze combinatie wel mogelijk te houden (zonder het risico van een naheffing te lopen) als oorzaak benoemd.
- De heer ten Broeke (Bovag) geeft aan dat de fietsverkoop weliswaar in de lift zit, maar dat dit voor woon-werkverkeer op de fiets nog niet zo is. Het is nu zaak om door te pakken en ervoor te zorgen dat er veel meer gebruik wordt gemaakt van de leasefietsregeling.
- De voorzitter geeft aan dat dit een mooi moment is om dit te adresseren en dat de Tourleiding dit zal meenemen in de vervolgesprekken.
- De heer van der Knaap (SWOV) geeft aan dat, om financiën mee te krijgen, ook de baten van goed fietsbeleid benadrukt moeten worden.

4. Kansen en uitdagingen voor de fiets in actuele ontwikkelingen

De heer Brink vraagt alle aanwezigen om te reageren op de gespreksnotitie en om daarbij ook aandachtspunten aan de Tour de Force mee te geven. Alle reacties worden door de Tourleiding meegenomen in de evaluatie en voorbereiding richting de Smalle Fietstafel in het najaar. De vier partijen uit de Tourleiding zullen een korte aftrap geven.

De heer Dijkstra (**Ministerie van IenW**) geeft nogmaals aan dat de Staatssecretaris er helaas niet bij kon zijn maar dat het mooi is dat deze Fietstafel alsnog georganiseerd kon worden en er zoveel partijen aanwezig zijn.

Daarnaast geeft hij aan dat de gespreksnotitie een aantal lagen kent, o.a. gezondheid, de uitwerking van het klimaatakkoord, en de veerkracht van de fiets in uitzonderlijke situaties zoals nu. Dit zijn zaken waar wij als Tour de Force de komende jaren goed op moeten gaan inspelen. De opgaven rondom de woningbouw biedt grote kansen om de fiets vanaf begin af aan goed mee te nemen.

Het gesprek over het structureel verankeren van financiering voor de fiets in de rijksbegroting moet zeker plaatsvinden in Den Haag en het is mooi dat we hier als Tour de Force en haar partners samen achter staan.

De heer Jacobs (**F10/VNG**) vraagt wat we als Tour de Force kunnen leren van de huidige ontwikkelingen en de ervaringen tot nu toe en wat de partners kunnen bijdragen. De oogst hiervan zal worden meegenomen in de voorbereiding van de Smalle Fietstafel.

De heer Meij (**Vervoerregio's**) geeft aan dat er nog geen sprake is van structurele financieringen, en dat er alleen incidenteel geïnvesteerd wordt in de fiets. De aankomende verkiezingen (2^e kamer, maar ook Gemeenteraad en Provinciale Staten) moeten wij gebruiken om de fiets beter in de verkiezingsprogramma's en coalitieonderhandelingen terecht te laten komen. Daarbij is het van belang dat wij als Tour de Force gezamenlijk optreden. Hij vraagt de partners wat zij kunnen doen en bijdragen.

De heer Olthof (**IPO**) roept op om van het momentum gebruik te maken. Welke ambities hebben wij geformuleerd en hebben wij voldoende focus aangebracht? Het is zaak om deze kansen aan te grijpen, daarbij is ook bij alle partners een investeringsagenda nodig die daarbij past.

- De **ANWB** doet veel onderzoek naar houding en gedrag van consumenten, nu en in de toekomst. Ook communicatief kan de ANWB bijdragen. De heer de Jong (ANWB) doet de oproep om de co-financieringseis voor Verkeersveiligheidsbudget vanuit het Rijk te laten vallen zodat projecten makkelijker in aanmerking komen voor financiering.
- De **Bovag** wil zich inzetten om de leasefietsregeling aantrekkelijker te maken. Belangrijk vraagstuk, waar de Bovag zich voor wil inzetten, is het verbeteren van de stimuleringsregelingen voor zakelijke fietsers.
- **S.A.F.E.** gaat werken aan voorlichting en meer onderzoek rondom fietsdiefstal. Zij richt zich ook op nieuwe gebruikers van de fiets, zodat zij ook beter geïnformeerd worden over het veilig stallen. Op 20 augustus wordt in een webinar het onderzoek van bureau Beke gepresenteerd.
- Het **CROW** noemt de oproep tot agendering van structurele middelen zeer belangrijk. Dit is het moment waarop we moeten zorgen om niet allen fietsen te stimuleren, maar ook korte termijn (fiscale) maatregelen moeten treffen om mensen uit de auto en op de fiets te krijgen.
- De **Fietzersbond** geeft aan dat het thema van extra investeringen al lang speelt en er helaas nog niet veel in bereikt is. Fietsen moet structureel in investeringspakketten worden meegenomen. Daarnaast ziet de Fietzersbond een rol voor het Rijk om anders uit te vragen richting het BO MIRT om voor (kleinere) fietsprojecten de kans te verhogen dat zij in aanmerking komen voor financiering. Daarnaast kan de Fietzersbond een rol spelen in het stimuleren van lopen en fietsen, inzicht in gebruik van het fietsnetwerk geven. Mevrouw Kluit geeft aan dat ook de Europese 'Green Deal' interessant zou kunnen zijn voor investeringspakketten rondom de fiets. De Fietzersbond kan niet alleen kennis bieden maar ook bijdragen in de agendasetting, met concrete tools en in het stimuleren van de werkgeversaanpak.
- **Fipavo** ontwikkelt veilige fietsparkeersystemen voor steden, niet alleen voor 'gewone' fietsen maar ook voor E-bikes en Speedpedelecs. Zij blijven nauw samenwerken met ProRail hierin.
- **NOC*NSF** geeft aan dat thuiswerken zal blijven bestaan na de Coronacrisis. Ook overgewicht is in de afgelopen periode toegenomen, wat zorgelijk is. Goede fietsinfrastructuur blijft dus van belang, o.a. voor een fietsrit als de ideale onderbreking van de thuiswerkdag. Het NOC-NSF is ook betrokken bij (lokale) preventie- en sportakkoorden waarbij de fiets een belangrijke rol kan spelen en kan vanuit die kant het ministerie van VWS betrekken.
- De **NS** zet de komende tijd in op innovaties voor fietsparkeren, o.a. in de vorm van snellere toegang tot en efficiëntere en goedkopere gebruik van stallingen op stations. Ook de OV-fiets wordt doorontwikkeld en van een 'slim slot' voorzien; dit maakt het uitrollen van de OV-fiets op andere punten mogelijk. Samen met ProRail wordt gewerkt aan betere governance en financiering van stallingen.
- **Platform 31** geeft aan als partner van de Tour de Force een relatie te kunnen leggen tussen fietsen, lopen en de kennisontwikkeling ten behoeve van stedelijke transformatie en het aantrekkelijker maken van binnensteden. Thema's die daarnaast voor Platform 31 van belang zijn, zijn de beleving van binnensteden, gezondheid in relatie met de ruimtelijke inrichting van de stad en vermindering van bijvoorbeeld vervoersarmoede. Hij geeft aan de oproep tot agendering van structurele financiële middelen te kunnen volgen. Daarbij is het ook wenselijk om meer inzicht te krijgen in de manier waarop publieke investeringen in de fiets tot maatschappelijke waarde leiden, zodat gemeenten beter in staat zijn investeringen in verschillende modaliteiten en ruimtelijke inrichting af te wegen.

- De **RAI vereniging** geeft aan op zoek te zijn naar internationale bronnen voor investeringen. Daarnaast zijn de campagnes zoals 'Go by bike' op sociale media erg succesvol. Er wordt zorg geuit over het feit dat de E-bike steeds vaker wordt genoemd in discussies over de veiligheid van elektrische voertuigen (zoals de Stint) en bijzondere bromfietsen. Dat is onwenselijk want een andere categorie.
- **Stichting Landelijk Fietsplatform** geeft aan dat de iconroutes verder meer aandacht verdienen en dat de kwaliteit van het knooppuntennetwerk in zijn geheel omhoog moet. Daarnaast kan er worden gedacht aan differentiatie in routes (bv. routes geschikt voor mensen met kinderen). Financiering is in Nederland nog altijd krom geregeld: ca. 30% van alle bewegingen worden met de fiets afgelegd, maar er is geen structurele financiering van 30% voor fietsinfrastructuur.
- **SWOV** geeft aan graag mee te willen denken over veiligheid. We moeten af van het woord *snorfiets*. De heer van der Knaap geeft aan daarover graag met de Fietzersbond in gesprek te willen.
- **VVN** werkt aan campagnes voor een veiliger gevoel op de fiets. VVN biedt gemeenten mogelijkheid om gebruik te maken van de kennis bij VVN over het Strategische Plan Verkeersveiligheid (SPV). Verkeerskundige Consulenten van VVN zijn daarnaast beschikbaar om een bijdrage te leveren aan gemeentelijke verkeersveiligheidsplannen en/of uitvoeringsprogramma's van het SPV, waarin met name de kwetsbare verkeersdeelnemers (o.a. fietsers) extra aandacht krijgen.
- **ProRail** onderschrijft het aandringen om structurele afspraken te maken over governance en financiering en geeft aan de samenwerking met de NS daarvoor hard nodig te hebben.

De heer Dijkstra vat de opbrengst van het gesprek samen.

Er zijn goede stappen gezet voor de fiets de afgelopen jaren. De huidige COVID situatie toont nog maar eens aan dat het een belangrijk middel is. In actuele discussies over investeringen benadrukt het ministerie dit ook.

Toch staat de fiets nog niet altijd voldoende op de agenda. En het organiseren van structurele financiering is zeker een onderwerp wat stevig op de agenda van de Smalle Fietstafel, met de publieke partijen, moet staan,

Er zijn meermaals punten gemaakt over het stimuleren van het fietsgebruik. Het ministerie zet ook fors in op het maken van afspraken met werkgevers voor de komende periode. Werkgevers kunnen nu al 19 cent per fietskilometer uitkeren, maar 40% van de werkgevers doet nog niet. De mogelijkheden in het huidige fiscale bestel zijn dus nog niet uitgeput. En dus is de discussie over extra regelingen een lastige.

Het anders organiseren van het MIRT-proces om de fiets makkelijker mee te laten doen is interessant en het ministerie is bereid om daar over door te denken.

Ook de GreenDeal is inderdaad een interessant onderwerp om samen met alle partners in op te trekken.

De heer Dijkstra geeft aan dat er veel energie en spirit is en dat is goed om te zien. Hij doet de oproep om de schouders onder te blijven zetten en elkaar te helpen waar mogelijk.

5. Afronding

De voorzitter geeft aan zeer tevreden te zijn met de bijeenkomst en de inbreng die alle partijen hebben geleverd. De heer Brink dankt iedereen voor zijn / haar inbreng en sluit de vergadering.